

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59.
 negyedévre 15 L, egyes szám 5 L. Megjelenik minden hó 1-én (volt Magyar-utca) — Telefon 484.

Börtönbe a könyvekért!

A turnu-severini hadbiróság a kommunista kiáltványért és egy nap-tárért Anater szaktársat öt évi, Cioban és Schöner szaktársakat fejenként másfélévi börtönre ítélte

A legsötétebb cári Oroszország történetében is aligha találjuk párját annak az ítéletnek, amelyet június hó 13-án a turnu-severini hadbiróság mondott ki három szaktársunk ügyében.

Megdöbbenésünkből felocsudva, iparkodunk teljes szárazsággal megirni ezt a vérlázító esetet. Nem akarjuk olvasóinkban a szenvedélyt fölkorbácsolni, hiszen a történeteknek leírásánál lázítóbb kifejezéseket nem szükséges használni.

Az eset a múlt év május 1-én kezdődött. Május 1-én, amikor az egész éven át robotoló munkás az egész világ proletár szolidaritásában fölolvadva örvend az ébredő természet szépségeinek s proletártestvéreivel együtt ünnepezve erősíti magát a munkásság fölszabadító harcára.

Ezen a gyönyörű ünnepen a nadrági csendőrmester, a főnálló rendnek Anton nevű büszke oszlopa, nem tartott munkaszünetet. Ő akkor is dolgozott, akkor is védelmezte kenyéradó gazdáját, a reakciós uralmat, amelynek tudvalevően legnagyobb veszedelme a munkásnép felvilágosítása. E felvilágosítás eszközei pedig a könyvek és a vitéz csendőrmester, ahelyett, hogy a szépen szaporodó rablógyilkosokat, betörőket és tolvajokat üldöznék, elindult könyvekre vadászni. Nadrág községében aligha talál egy csomóban annyi könyvet, mint az ottani vasmunkás csoport könyvtárában, lecsapott tehát oda és vagy 200 darab könyvet nagy diadallal magával vitt.

A csendőrmester ur egy pillantás alatt kiszagolta, hogy a könyvek szörnyen veszedelmes fajtájúak s mindjárt letartóztatta a csoport könyvtárosát, Schöner Engelbert szaktársunkat és Cioban Engelbert és Anater Ernest szaktársainkat, akiknek az volt a bűnük, hogy naptárakat árusítottak. A könyveket és három szaktársunkat előbb Lugosra, aztán Turnu-Severinbe vitték, ahol kihallgatásuk után szabadonbocsátották őket. A kihallgatás Turnu-Severinben f. év március havában megismétlődött s ekkor nagy baj nem történt. Most azonban június 13-ára újra megidéztek mindhármukat a hadbiróság elé, ahol azonban Anater szaktárs nem jelenhetett meg, mert halálos betegen fekszik.

A több mint egy év óta tartó vizsgálat alatt a lefoglalt könyvekből megállapította a hadbiróság, hogy azok közt egyik Marx kommunista kiáltványa, a másik pedig egy, a múlt évben bukaresti pártszervezetünk által kiadott román nyelvű

szocialista naptár, amely egy Marx idézetet is tartalmaz.

Ennyi elég volt a hadbiróságnak arra, hogy a halálos beteg Anater szaktársat távollétében *öt évi börtönre* és 1000 lei pénzbüntetésre, a másik két szaktársunkat pedig fejenként *másfél évi börtönre* és 2000 lei pénzbüntetésre ítélje. A két utóbbit nyomban le is tartóztatták és börtönbe dobták, pedig az ítélet még nem is jogerős, mert természetes, hogy e példátlan igazságtevés ellen szaktársaink fellebezést jelentettek be.

Meg kell jegyeznünk, amit különben nemcsak minden szervezett munkás, hanem minden intelligens ember is tud, hogy kommunista kiáltvány, mint teljesen tudományos jellegű történeti dokumentum, sehol a kerek világon a forgalomból kiltva nincs, azt mindenütt szabadon olvashatják és terjeszthetik. A szocialista naptár ellen sem volt eddig semmiféle hatóságnak kifogása, sok ezer példányban került az szabadon románul olvasó elvtársaink kezébe.

Mit mondjunk ezek után még erről az ítéletről?

A kellő bírálattól tartózkodunk, mert a bíróság szent és sérthetetlen. De azt senki nem tilthatja meg nekünk, hogy az ilyen bírói ítélettel szemben ne appelláljunk a józan és tisztességes emberekhez, a kulturvilág közvéleményéhez s ez alkalommal kérdést intézhetünk Averescu tábornokhoz, aki igazságot és demokráciát ígért Románia népének s kérdést intézünk Goga Octavian belügyminiszterhez, az ország határain túl is ismert nevű költőhöz, aki oly sok szép verset írt a szabadságról, kérdést intézünk hozzájuk:

Emberi jóérzésükkel, férfiúi becsületükkel összeegyeztethetőnek tartják-e, hogy amikor Románia kormányhatalmát ők tartják a kezükben, ilyen ítéletet lehessen hozni ebben az országban *s nem tartják becsületbeli kötelességüknek, hogy a legszigorubb vizsgálatoit indítsanak ebben az egész ország becsületét fenyegető szörnyűség ügyben?*

Szövetségünk központja, mihelyt értesült a fölháborító ítéletről, azonnal megtette a szükséges lépéseket ártatlanul elítélt szaktársaink érdekében a legerélyesebb jogvédelemre s a kenyérkeresőjüktől megfosztott családok számára kiutalta a szükséges segélyeket.

Nem tudjuk elképzelni, hogy ez az

ítélet sokáig érvényben maradjon s a legkeservebb tapasztalatok sem tudják lelkünkben kiirtani azt a hitet és reményt, hogy az illetékes tényezők a legsürgősebben gondoskodni fognak arról, hogy Románia igazságszolgáltatásának arcáról ezt a szégyenfoltot letöröljék.

Börtönben szenvedő szaktársaink felé küldjük legmelegebb bajtársi üdvözlőnket azzal a bizalommal, hogy az igazságtalanul rájuk rakott bilincsektől minél előbb meg fognak szabadulni.

Tanulságok a resicai nagy harcból

A resicai 7000 munkásnak hat hétig tartó harca eddig páratlanul áll a romániai munkásmozgalom történetében. Értékes lesz tehát a lefolyt nagy mozgalom tanulságait levonni, hogy azok a későbbi időben tanulságos példákul szolgáljanak a megvívandó harcainkban.

Páratlanul áll az ország munkássága szolidaritásának a megnyilatkozása is, ami az anyagi gyűjtés összegében mutatkozott meg a legjobban. Mindenütt, ahol szervezett munkások dolgoztak, állandóan érdeklődtek a gigási mozgalom kimeneteléről s különösen a nyomdász elvtársaink voltak azok, akik anyagi hozzájárulásukkal is a legnagyobb mértékben igyekeztek a harc kimenetelét biztosítani.

Bebizonyult tehát, hogy a szakszervezeti öntudattal egyenes arányban áll az anyagi áldozatkészség is. És ha lehet is, pár órára a szakszervezeti öntudat hiányában szenvedő munkásokat fölvilványozni, az még korántsem elegendő a heteken keresztül való anyagi áldozatkészség ébrentartására. Minden bérharc sikere tehát elsősorban is a szervezethez mértékétől és a szolidaritástól függ. Hosszu hetekig tartó szolidaritást pedig csakis jól szervezett munkástól várhatunk el. Éppen ezért érdeke minden szervezett munkásnak, hogy a munkatársait maga körül megszervezni igyekezzen, mert tény az, hogy előbb utóbb minden szervezeten munkás sztrájk-törővé válik, ha csak anyagi segéllyel őket ettől a lépéstől vissza nem tartjuk.

Éppen a szervezetlen munkások szokták az anyagi segélytől függővé tenni a munkába menésüket és bérharcok alatt nagyon jól megtalálják a szakszervezet ajtaját, amit azelőtt messze elkerültek. Ezzel a ténnyel számolni kell mindentől a szakszervezeteink vezetőinek már jó előre a harc megkezdése előtt, mert a nagyszámu szervezetlen munkás már eleve kockázatot minden komoly bérharcot, dacára annak, hogy maguk éppen úgy élvezik az esetleg kivívott sikert, mint azok a munkástársaink, akik hosszú évek szervezethez való elkövetésével előkészítői voltak az eredménynek.

Szervezetlen munkások anyagi támogatására sem lehet számítani semmiféle bérharc esetén sem. Fényes bizonyíték erre az a tény, hogy a resicai falepároló gyár és a kis műhelyek szervezetlen munkásai egy banit sem adtak az alig pár lépésre levő U. D. R. munkásai támogatására.

A szervezetleneken kívül a külföldi munkások sztrájk-törésére is számíthatnak rendszerint a munkaadók. Ezen kívánsága azonban csufos hajótörést szenvedett az U. D. R. igazgatóságának a resicai bérharc alkalmával és bebizonyosodott, hogy az osztályszolidaritástól áthatott tag semmiféle megfélemlítéssel sem kényszerít

hető sztrájktrésre, még azon esetben sem, ha külföldi.

Mintegy ötven külföldi vasmunkás dolgozott a sztrájk előtt Resicán, akiket az igazgatóság a megfélemlítés minden eszközével sztrájktrésre akart kényszeríteni. Heten közülük inkább hazautaztak, semhogy sztrájktródkké váljanak. Őt családos ember volt közöttük, akik elkötve-tyélték szegényes ingóságait és vándorbotot vettek a kezükbe, de sztrájktróvé még a bizonytalan helyzet elé menő gyermekeik és feleségeik könnyei sem készíthették.

A munkásszolidaritás ezen szép példája elvette az igazgatóság kedvét a külföldiek további zaklatásától és azután békét hagytak az itmaradt külföldieknek, látva azt, hogy sem a család nyomora, sem a fényes ígéretek nem tántoríthatják meg a szolidaritásukban. Hat szaktársunk Berlinben terjeszti a romániai kapitalisták jó hírét, akik őket hazatérésre kényszerítették.

Ezután már nehezebben fog külföldi munkást kapni az U. D. R. üzeme, mert mindig elretentő példaként fog állani az öntudatos szaktársaink esete. Nagyon sok tanulságot vonhatunk le a resicai nagy harcából, amit fel kell hogy használjunk a további bérharcainkban. Tény az, hogy a bérharcok sikere elsősorban a szervezetség arányától, a proletáröntudat fejlettségétől és az anyagi segítség nagyságától függ.

Értekezletkerülő. A Renner bór- és cipőgyár rendes havi értekezletéről Papp József, Boldizsár János, Gáspár Imre, Bubla Gyula és Török szaktársak hiányoztak minden különösebb indok nélkül, miért is az értekezlet megrovásban részesíti és figyelmezteti őket, hogy a jövőben értekezletekre pontosan járjanak el, mert különben az ebből származó bajokat maguknak tulajdoníthatják.

A resicai sztrájkoló munkások részére befolyt összegek nyugtázásának folytatása. A Romániai Vas- Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének központi titkársága a resicai sztrájkoló munkásság segélyezésére befolyt összegeket e helyen a következőkben nyugtázza: Csernovici csoport 4970 lei. Bukaresti elvtársak gyűjtése 12.000 lei. Mult számunkban nyugtáztunk 347.181 lei 50 banit. Összesen 364.151 lei és 50 bani.

Kimutatás

a Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége 1925. évi tagforgalmáról

Sorszám	CSOPORT	I. II. III. IV.				Ez évben beiratkozott új tagok száma
		negyedévben				
		Taglétszám III. hó 31-én	Taglétszám VI. hó 30-án	Taglétszám IX. hó 30-án	Taglétszám XII. hó 31-én	
1	Anina	505	459	490	500	52
2	Aninoasa	25	27	23	28	7
3	Arad	98	55	48	57	6
4	Avrig	41	46	46	48	9
5	Bocşa-Románá	75	74	68	65	25
6	Bocşa-Montaná	71	72	76	78	22
7	Brăila	—	66	90	45	93
8	Braşov	72	81	90	77	25
9	Braşov Stic.*	27	—	—	—	10
10	Bucureşti Metal	75	82	75	118	39
11	Bucureşti Titan	23	25	21	28	—
12	Cernăuţi	127	146	155	148	126
13	Cluj	765	745	720	618	399
14	Crişeni	102	100	115	125	5
15	Cugir	80	50	40	65	4
16	Dicioşanmartin	284	314	271	257	256
17	Ferdinand	56	47	115	108	162
18	Ghireş căramidă	83	53	56	46	53
19	Ghireş-Arieş	32	243	200	195	288
20	Ilici-Lespezi	25	23	20	22	1
21	Lonia	49	47	45	35	11
22	Lupeni	389	281	303	275	58
23	Nădrag	516	490	507	456	53
24	Oradea-Mare	43	38	40	48	18
25	Poiana-Codrului	37	—	—	—	—
26	Padurea-Neagra	61	53	43	38	—
27	Petroşeni	86	51	61	52	5
28	Reşiţa	2260	2455	2650	2941	700
29	Sălard*	23	—	—	—	—
30	Turda Sticl.	83	78	85	92	35
31	Turda Piatra	135	116	120	88	31
32	Turda	620	536	615	587	482
33	Timişoara	—	27	35	32	27
34	Topliţa	36	40	48	27	—
35	Tomseşti	60	63	58	56	7
36	Uioara	—	—	370	384	386
37	Vulcan	200	180	161	120	11
38	Zărneşti	50	180	145	215	292
39	Sătmăr	—	—	—	41	14
		7214	7343	8005	8115	3712

A csillaggal megjelölt csoportok évközben megszűntek.

A loniai közgyűlés és a közszabadságok

Loniai szaktársaink június hó 20 án mintegy 200 an a Schraser féle vendéglőben közgyűlést tartására gyűltek össze. A gyűlésen megjelent a sziguranca, a csendőrség és nem hiányzott a község előljárósága sem.

Még a gyűlés megkezdése előtt a sziguranca Susan nevű embere figyelmeztette a vezetőséget, hogy neki írásbeli utasítása van a következőkről: A helyiségben csak loniai polgárok tartózkodhatnak, mások azonnal kötelesek a helyiséget elhagyni. (Itt jegyezzük meg, hogy egy pár zsilvölgyi csoportnak a kiküldöttjei voltak ott, hogy szolidaritásuk és testvéri szeretetük jeléül üdvözlőjk a loniai szaktársakat közgyűlésük alkalmával.) De még voltak utasításai. *Nem szabad beszélni a tulórák ellen s ezzel lázítani a munkásokat.* (Na most már mindenki tudhatja, hogy honnan fúj a szél.) *Nem szabad más helység (városok) szervezeteire rámutatni. Nem szabad a külföldre hivatkozni s úgy beállítani, hogy ott jobb, mert ez szintén lázítás.* Ezeket kívül még több hasonló írásbeli utasításai voltak neki?

Szaktársaink dacára e szemtelen provokációnak, megőrizték nyugodtságukat. A gyűlést megnyitották, a tanácskozásukat megkezdtek.

Azonban csak a vezetőség jelentésének megfélélig juthattak, mert az őrmesternek is voltak intézkedni valói. Ugyanis kényszerítette a felszólalókat, hogy csak románul beszéljenek. A jelenlevőknek nagy része nem tudott románul, vagy csak nagyon gyengén, minek következtében az egész gyűlés komédia és kacagás színhelye lett. Eközben a község előljáróságának egy Bunea nevezetű embere azzal jött, hogy minden beszédet be kell szüntetni, mert már lázong az egész község. (Csoda, hogy nem lett belőle egy ismételt világháború.)

A hatósági közegek eme provokáló intézkedései arra kényszerítették szaktársainkat, hogy csak a legszűkebb körre szorítkozzanak elintéznivalóikkal. A kollektív szerződés körüli munkálakat az ujonnan választandó vezetőségre és a kerületi titkárságra bízta. Majd az új vezetőség tagjait a következő szaktársakat választották meg: Elnök Zalmen Mihály, II elnök Trinka Ioan, jegyzők Papp János és Jock Josin, pénztárosok Kamaniczky János és Keszlinger József, ellenőrök Szőke Albert és Libich Josin. Választmányi tagok: Orbán Tamás, Lőrinc Károly, Kornhafer Ferenc, Simonyi György, Csabri Ödön; póttagok Tolvai Jenő, Truca Stefan és Albert Ferenc szaktársak.

Dacára a hatósági terrornak és akadékoskodásoknak, szaktársaink még sem veszítették el bátorságukat és reménységüket. A szervezet iránt még nagyobb lelkesedéssel viseltetnek, megvannak győződve, hogy csak a szervezkedés hatalma fogja szétörni a rabbilincset, miután el fog következni a boldog szabadság ideje.

Kaptuk a következő sorokat: A zsilvölgyi összes testvérszervezetek, akiknek kiküldöttjeit a hatósági önkénykedés megakadályozott abban, hogy üdvözlőjüket a közgyűlésben tolmácsolják, ezért e helyről üdvözlőjk loniai munkástársainkat. Örömmel értesülünk szaktársaink öntudatos fegyelmességéről, szervezetük iránt való ragaszkodásukról, melyről tanubizonyságot tettek, dacára a loniai hatósági közegek hozzájuk nem méltó magatartásuknak. Szaktársak! Szervezetetek mellett tartatok ki. Veletek érzünk.

Munkásmozgalmunkban hozzá vagyunk szokva a görögnyős utakhoz, de az utóbbi időben történi cselekedetek vérg felháborítanak minden jóérzésű embert. A Zsilvölgyében és a többi munkástelepeken a törvénytelen munkáellenes intézkedések napirenden vannak. Amint lapunk más helyén is olvasható, teljesen ártatlanul, hosszú évekre ítéltek el munkástársainkat. Egyszerű szakszervezeti gyűléseken a törvényesség arculcsapását is megszegyenítő intézkedéseket fogantatosítanak. Az ilyen intézkedések a hatósági tekintély és tisztelet aláadását és nem annak emelését eredményezik. Mi nem akarjuk hinni, hogy ilyen tendencia magasabb helyről jönne. Hinni akarunk abban, hogy orvoslást kapunk sérelmeinkre. Zsilvölgyi kerületi titkárságunk panaszos beadvánnyal fordult a vármegye prefektusához, valamint Szövetségünk az illetékes minisztériumhoz.

Zsilvölgyi kerületi konferenciák

Igen üdvös és célravezető kezdeményezés a zsilvölgyi vasmunkástársaink kerületi értekezleteinek a bevezetése. A konferenciák célja, hogy a zsilvölgyi munkásságot a szervezet iránti nemtörődömségből és tespedésből a szervezet intenzív munkájára serkentse. Az évek óta tartó nemtörődömség a zsilvölgyi összmunkásság gazdasági helyzetét teljesen lerontotta s a szerzett eredmények és jogokból is nagyon sokat vesztett. A most tartó sorozatos konferenciák célja a jobb munkafeltételek kivívása és a munkássággal a szervezkedés gondolatát megismertetni s azokat a szervezetnek meg is tartani. Amint a gyakorlat bizonyítja, a konferenciákon töltött idő és munka nem hiába való, az összes zsilvölgyi vasmunkások taglétszáma állandó emelkedést mutat.

Szaktársaink igen életrevaló gondolatokkal foglalkoznak a konferencián és tartalmas napirendről gondoskodnak, amint ezt a legutóbb június hó 6 án tartott értekezlet napirendjéből is megállapíthatjuk. Az első és második napirend pontjával az oktatás és nevelés kérdését tűzték ki. Az itteni munkásság vezetői is felismerték, hogy a tudás hatalom, mert a zsilvölgyi összmunkásságnak idő és alkalom lett volna, hogy tudását fejlessze, a szocializmus tanításaiban rejő igazságait megismerje, úgy ma minden másképp volna a Zsilvölgyében. Az értekezlet foglalkozott a munkásság gazdasági helyzetével, a régen megkötött kollektív szerződéssel, amely szerződésnek egyes pontjai már idejét múltak s azokat a pontokat, amelyek mégis nyújtanának a munkásságnak valamit, a bányagazgatóságok nem tartják meg. A konferencia elhatározta, hogy a munkásságot legközelebről érdeklő eme legfontosabb kérdést állandóan napirenden tartja s ennek előkészítésével a szaktanács titkársága bízott meg.

Az értekezlet többek hozzászólása után a kerületi szaktanács és titkárság felállítását határozza el, mely szerint a szaktanácsban a különböző csoportok a következőképp képviseltetik magukat: 15—100 tagig 1, 100—250 tagig 2, 250—500 tagig 3 taggal, ezenkívül a kerületi szaktanács ülésén a mindenkor csoportelnök is teljes joggal részt vesz. E határozat alapján az értekezlet a szaktanács tagjait a következő elvtársakat választotta meg: Titkár Girbovean Simon; szaktanácsi tagok: Lupényből Bolrah, Popolci és Lőrinc; Vulkánból Fancsali és Bicsiborszky; Petroşényből Droblits és Plesovszky; Lónyáról Zalman; Aninoszáról Wechter; Kálánról Timis Romulus. Az értekezlet elhatározta, hogy a szaktanács költségeinek fedezésére a helyicsoportok minden befizetett hetijárulék után egy lejt fizetnek. Popolci elvtárs indítványt tesz egy segélyezési alap bevezetésére. Az indítvány végleges letárgyalását a következő konferenciára halasszák.

Hisszük, hogy a sorozatos konferenciáknak még a mainál is nagyobb eredményei lesznek, ha a különböző hatóságok nem gördítenek akadályokat a munkásság eme összejövetelét ellen, amely kizárólag a munkásság gazdasági érdekeit szolgálják.

Tordai taggyűlés

Tordai csoportunk június hó 9-én igen jól látogatott taggyűlést tartott. A napirendi pontokat Téglás titkár szaktársunk ismertette. A pénztári jelentés előterjesztése után az ujonnan kötött kollektív szerződésről, majd utána a lezajlott képviselőválasztásról tartott igen értelmes beszámoló a tagok élénk figyelmébe érdeklődése mellett. Beszámolójában beszélt azokról a rágalmakról, amelyek egy kollektív szerződés kötése, mint a választások idejében elhangzottak. Jó tudni — úgy mond — hogy a rágalmazók hősei majdnem kivétel nélkül volt vezető egyéniségek, akik a munkaadók és más ellenségeink által rájukhuzott báránybőrbe bujva furakodtak a munkások közé, hogy ott egyenetlenséget szítsanak és szervezetek ellen bizalmatlanságot keltsenek. Ez nem sikerült nekik. A munkásság egységesen és szilárdan kitartott szervezete és igazságos ügye mellett. A sajnós csak az, hogy egyáltalán akadnak még ma is olyanak, akik bérencéi és vak eszközeivé válnak a burzsoázának. De ez nem szabad, hogy elkedvetlenül igaz hitünk, hanem még nagyobb lelkesedéssel kell ügyünk mellett harcolni és küzdeni, amíg végképp megtisztítjuk sorainkat a konkolytól, hogy azután könnyebben vívassuk meg harcainkat.

A lelkesedéssel fogadott beszámoló után a vezetőség kiegészítésére tért át a taggyűlés, mely szerint elnökké lett választva Serbán János, alelnöknek Jakab Albert. Könyvtárosoknak Fekete Sándor és Orosz Sándor szaktársak. A mindvégig lelkes hangulatu taggyűlést lendületes szavak kíséretében Téglás szaktárs zárta be.

Az 1925. évi pénztári jelentésünkhöz

Rendelkezésre bocsátjuk szaktársainknak Szövetségünk 1925. évi pénztári jelentését. Bár Szövetségünk életében látszólag nagyobbmértvű fejlődésről nem számolhatunk be, de tekintve a romániai munkásmozgalom viszonyait, az utóbbi három évben nyugodt lelkiismerettel állapíthatjuk meg, hogy szövetségünket sikerült olyan biztos alapokra fektetni, hogy ellenálló képes minden irányú támadásoknak. Állottuk a munkaadók reakciós támadásait, amelyekben bőven volt részünk az elmúlt évben is. Nem volt ugyanis a múlt évben valamire való csoportunk, ahol erős harcot ne vívtunk volna munkástársaink bér- és munkaviszonyainak a megjavításáért, a 8 órás munkaidő megvédéséért. Bérmozgalom csak mintegy 4-5 csoportnál nem volt, ahol bizonyos körülmények folytán s ahol bizony nagyrészt az ottani munkástársaink gyengesége következtében lehetetlen volt valamilyen akciót kezdeni.

Erős harcaink voltak s nyugodt lelkiismerettel állítjuk, hogy ezek a harcok nem gyengítették, hanem a belső megerősödést eredményezték. Eppen ezek az erős harcok bizonyítják, hogy szövetségünk tagjai megingathatatlan harcos katonái maradtak a harcok után is, akik felismerve osztályhelyzetüket, a kicsinyes pontok figyelembevételével nélkül küzdenek saját helyzetük javításáért. Szövetségünk tagjai nem konjunktúra-tagok, akik a legelső megrázkódtatásnál cserben hagyják egymást, hanem osztályharcos szocialisták, akikben él a szolidaritás és testvéri együttérzés magasztos eszméje.

Megerősödünk, mert sorainkat hiába kísérelték megbontani a kapitalisták és ezek fattyuhajtásu, mint a reakció édes gyermeke, a bolsevista bérencek, akik „egységes“ álnév alatt fizik kicsinyes játékaikat. Nem veszélyes egyik sem, mert munkástársaink felismerték, hogy egyforma rossz és ártalmas mind a kettő, mert amíg az előbbi felülről nyíltan tör a munkások élethelehetősége ellen, addig a másik belülről, alattomos módon rájja, őli a munkásszervezetek egységét és olíja a munkások lelkébe a testvérharc és gyűlölet ártalmas bacilusait.

Megerősödünk, mert tagjainknak mintegy 75 százaléka, vagyis a 8000 tag közül 6000 egy évesnél idősebb tag, akik törzstagok, kik holmi ábránd ígéretekért nem hagyják el szervezetüket, ahol jogokat szereztek s ahol védelemre találtak, amikor ennek szükségessége mutatkozott. Egy másik bizonyítéka belső megerősödésünknek a rend és fegyelem, amely szövetségünkben uralkodik, valamint a csoportjaink életében egyaránt s az az egymás iránti tisztelet, szeretet, amely mindenkor alapját képezte a szocialista munkásmozgalomnak.

Amint pénztári jelentésünkből látható, bevételünk az 1925 évben volt 2,594.179-26 lei, vagyis 301.704 08 leivel több, mint az előző évben.

Kiadásainknál arra törekedtünk, hogy szaktársaink jogos igényeit segélyezés tekintetében is kielégítsük s amint az a jelentésünkből is kiténik, segélyekre több, mint félmillió leit fizettünk ki az elmúlt évben. A többi különféle címenek kifizített segélyek is mind-mind a szaktársaink érdekeit szolgálták. Vagyonunkat is gyarapítottuk az elmúlt évben 336.420 50 leivel, amely összeg, bár nem nagy, de mégis csak a haladás jelét bizonyítja.

Külön kell megemlékeznünk a kolozsvári házvásárlásról. Régebbi idők vajudó kérdése a szövetség központi irodáinak az elhelyezése. Az a hely, ahol a központi irodája volt, semmiféle tekintetben nem szolgálta a célt s nem is volt megfelelő központi iroda részére, de a kolozsvári városi tanács jóvoltából még innen is ki kellett költözni, lévén a ház várostulajdon. Így a központi vezetőség az év elején elhatározta a városnak egy igen szép helyén fekvő házasteleknek a megvásárlását egymillióegyszáz-ezer leiert. Így a szövetség központja 1925 május 1. óta saját helyiségében van.

Nem mulaszthatjuk el a sztrájksegélyezésekről külön megemlékezni, ez talán a legfontosabb minden másféle segélyezési ágazatnál, hisz itt nemcsak arról van szó, hogy a munkásság kereset hiányában éppugy, mint munkanélküliség esetén némi segélyhez jusson, hanem a tőke és munka harcáról van szó, leggyakrabban béremelésről vagy a meglévő bérek

elleni támadások kivédéséről. S ha a harc győzelemmel végződik, a munkás életnivója emelkedik, anyagi helyzete javul. Hogy a harc győzelemmel végződjön, ennek egyik előfeltétele, hogy a munkás biztosítva legyen a sztrájk alatt olyan segélyezési összegről, amely lehetővé teszi részére a kitartást. Be kell valljuk, hogy ebben a tekintetben bizony nem állunk az első helyen, külön sztrájkalapunk nincs, minthogy szaktársaink erre a célra külön járulékot nem fizetnek. Ezért sztrájk alkalmával egy igen minimális segélyt fizethet a szövetség, mely összeg csak alig fedezi a munkáscsaládok legszükségesebb kiadásait. Ha tehát azt akarjuk, hogy bérmozgalmaink anyagilag is biztosítva legyenek, úgy meg kell teremteni az ellenállási alapot. A múlt évben lezajlott bérmozgalom is-

kolapéldaként kell szolgáljanak szaktársainknak, mert bizony sok minden másképp történt volna, ha egy erős ellenállási alap állt volna munkástársaink rendelkezésére. Ezek alapján hisszük, hogy az ez évben tartandó kongresszusra a küldötteket a csoportok olyan irányú felhatalmazással és megbízással fogják küldeni, hogy szavazzák meg az ellenállási alap megeremelését, melynek alapját fogja képezni szövetségünk tagjainak lelkes áldozatkészsége.

Azzal a nyugodt lelkiismerettel bocsátjuk pénztári jelentésünket szaktársaink rendelkezésére, hogy mindent szaktársaink érdekében tettünk és minden irányú kiadásainkkal a munkásság egyetemes érdekeit kívántuk előbbrevinni.

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének zárszámadása 1925. évről

Kiadás		Bevétel	
1. Munkánélküli segély	156592 50	1. Beiratási díj	27759 —
2. Utassegély	16816 —	2. Tagkönyvdíj	36674 —
3. Betegsegély	137319 —	3. I. oszt. hetijárulékból	1676916 —
4. Sztrájk- és kizárási segély	120457 —	4. II. oszt. hetijárulékból	447295 50
5. Rendkívüli segély	52632 —	5. III. oszt. hetijárulékból	139566 —
6. Jogvédelem	27904 —	6. Tőke után kamat	19322 76
	511720 50	7. Crişeni házért	188548 —
7. Oktatás:		8. Házbérékből:	
a) szaklapra	179308 40	a) a kolozsvári ház után	26970 —
b) gyűlések és előadások	36823 50	b) a crişeni ház után	3000 —
	215631 90	9. Különféle bevételek	28128 —
8. Kiküldetések és szervezkedési költs.:			
a) a szövetségnél	153977 —		
b) a kerületi titkárságnál és a csoportoknál	57273 32		
	211250 32		
9. Szaktanácsi járulék	130955 84		
10. 4 bani járulékonként	10696 40		
11. A csoportok 20 százaléka	451534 96		
12. Kongresszusi és vez. ülések költsége	49049 50		
13. Alkalmazottak fizetése:			
a) a szövetségnél	329682 —		
b) a regáti titkárságnál	52200 —		
c) a csoportoknál	67224 —		
	449106 —		
14. Irodakezelési és postaköltség:			
a) a szövetségnél	39225 70		
b) a regáti titkárságnál	843 85		
c) a csoportoknál	1225 —		
	41294 55		
15. Nyomatványok és tagkönyvek	26359 —		
16. Különféle kiadások:			
a) a szövetségnél	7196 29		
b) a regáti titkárságnál és a csoportoknál	5100 —		
	12296 29		
17. Takarítás, fűtés és világítás a szövetségnél és a regáti titkárságnál	26273 80		
18. Házbér:			
a) a szövetségnél	3050 —		
b) a regáti titkárságnál	10000 —		
	13050 —		
19. A kolozsvári ház karbantartási és fenntartási költségei	105391 45		
20. Leírások a csoportok tartozásaiból	280 40		
21. Leírás a leltárból 5%	2867 85		
22. Maradvány	336420 50		
	2594179 26		2594179 26

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének vagyonmérlege 1925. évről

Vagyon		Teher	
1. Készpénzkészlet	209991 02	1. Hitelezők:	
2. Követelések:		Csoportok követelése	1500 21
Famunkások Szövetségénél	20000 —	A kolozsvári ház volt tulajdonosa	50000 —
„Munca“ Fogyasztási Szövetk. Regáti titkárság és csoportoknál	45000 —	Több hitelező	550000 —
Crişeni házbizottságnál	56108 50		601500 21
	4937 65	2. Alapok:	
	126046 15	Vasas-Otthon alap	5946 26
3. Részvények „TMTE“ Temesvár	440 —	Úveges alap	31868 52
4. „Gutenberg“-nyomda	50000 —		37814 78
5. „Munca“ Fogyasztási Szövetkezet	5000 —	3. Vagyon elővezetés 1924-ről	721360 83
6. Kolozsvári ház	1179000 —	Maradvány 1925. évben	336420 50
	1179000 —		1057781 33
7. Leltár:			
Leltári készlet	54489 15		
Iroda berendezés	5000 —		
Tagkönyvek	32000 —		
Nyomatványok	27000 —		
Könyvtár	8130 —		
	126619 15		
	1697096 32		1697096 32

Cluj, 1925 december hó 31-én.

Petru Bernau
elnök.

Bartalis Sándor
titkár.

Jelen mérleget felülvizsgáltuk, a könyvekkel összehasonlítottuk és azokkal teljesen megfelelőnek és rendben találtuk.

Particsek Ferenc
f. ü. b. tag.

Hankó József
f. ü. b. tag.

Rausch Ármin
f. ü. b. elnök.

Biró Ferenc
f. ü. b. tag.

Üveges munkások köréből

B É R M O Z G A L O M

Bérmozgalom Brassóban

A brassói vasmunkáscsoportunk vezetősége a Schiel és Teutsch gyárak munkásaival egyetemben mozgalmat indítottak a gyárak munkásainak bér- és munkaviszonyai megjavításának érdekében. A gyárak igazgatóságai érezték a munkások megmozdulásának jogosságát s hogy élet vegyék a mozgalomnak, a tárgyalások megkezdése előtt kényük-kedvük szerinti bérjavítást nyújtottak a munkásságnak. Ez azonban természetesen nem elégítette ki a jogos és megérdemelt követeléseket és így tárgyalások indultak meg. A munkásság a tárgyalások vezetésével Russu titkár szaktársat bízta meg. A hosszas tárgyalások 12 százalékos béremelést eredményeztek. Az eredmény gyenge és kevés, nem kielégítő, de nem szabad figyelmen kívül hagyni azon körülményt, hogy a brassói munkásmozgalmat akciójában az egységesek 3 év óta teljesen lehetlenné teszik, megbénítják. A szervezetek gyengék. A bolsevik metódus a munkásságot elidegenítette, elszakította a szakszervezetektől. Három év óta most volt az első komoly megmozdulás, amit a hozzánk tartozó szervezetek kezdeményeztek, de amelynek eredményesebb kimenetelét az „egységesek” az ök megszokott beteges bolsevik tempójukkal most is megakadályozták, sőt biztos információink szerint minden bérjavítási lehetőséget teljesen megakartak akadályozni, ami nekik nem sikerült. Ennek ellenére nyugodt lelkiismerettel állapítjuk meg, hogy a mi akciónk következtében a hozzájuk tartozó munkások is bérjavításban részesültek. Reméljük, hogy azok a munkások, akiket annyi idő óta félrevezettek, most végleg kifognak ábrándulni.

Cluj

Heinrich-szappangyárban jelenleg érvényben levő kollektív szerződés értelmében június 30-tól kezdődőleg a bérek revízió alá esnek. A bérrevízió kulcsa Kolozsváron a négy vezető szakmában elért béremeléseknek az átlaga, miszerint 7 százalékos béremelésben fognak részesülni a szappangyárban dolgozó munkások.

Városi villamosmű-nél érvényben levő kollektív szerződés értelmében június 30-ától kezdődőleg 3,3 százalékos bérrevízióban fognak részesülni a Villamosmű munkásai.

Satu-Mare

A Princz-gépgyár munkásai még május hónapban elhatározták a kollektív szerződés felmondását. A munkások követelése 25 százalékos béremelés és a kollektív szerződés elvi pontjain való változtatások. A munkáltató először a munkásság eme kívánsága elől teljesen elzárkózott. Az ügy a munkatügyi inspektor elé került s így ennek vezetésével ismételt megindultak a tárgyalások és június 17-én meg egyezés is történt, mely szerint a munkásság 20 százalékos béremelést kap június elsejére visszamenőleg. A bérrevízió 2—2 havonként fog történni a piaci emelkedéseknek megfelelően 1—1 arányában. A kollektív szerződés többi pontjai a kölcsönös megállapodás alapján változatlanul egy évre meghosszabbítottak.

Az Unió vagongyár munkásai, egy időben a Princz-gyár munkásaival, szintén elhatározták, hogy a helyzetük javításáért mozgalmat indítanak. Többszöri és hosszas tárgyalások előzték meg a megegyezést. Az igazgatóság ridegen elzárkózott minden megértő hajlandóságtól, sőt provokatív magatartása majdnem sztrájkba kergette a munkásságot és csak a gyárban dolgozó munkások bizalmitevétele higgadtságának köszönhető, hogy a sztrájk elkerülésével jöhetett létre a megegyezés, áthuzva ezzel az igazgatóság provokatív szándékainak beváltását. A tárgyalások a munkatügyi inspektorátus elnökleje alatt folytak le. Itt a legfontosabb pontban, a bérkérdésben, sikerült a megegyezést létrehozni, mely szerint minden munkás május hó 16-ától visszamenőleg béremelésben fog részesülni, a piaci áremelkedés szerinti 1—1 arányban, ami 15-től 35 százalékgig terjedő béremelést jelent. A szatmári vas- és fémmunkások e bérmozgalommal ismét láthatták, hogy hosszú éveken keresztül elhanyagolt helyzetükön csak helyes célirányú szervezkedéssel tudnak segíteni. Csak az egyedüli ut, amelyen az egész világ osztály-

harcos munkássága halad, az amszterdami irányzatú szervezkedés s ha nem akartok ábrándképek és ígéretek után menni, akkor nektek is csak ez az út lehet célhozvezető. Rajta! Szatmári vasasok, erősíteni szervezeteiteket anyagilag és erkölcsileg egyaránt, gyűjtsetek ellenállási-alapot, erősítsétek a nemzetközi kapcsolattal bíró kolozsvári Vasmunkás Szövetséget, mert ezzel saját magatokat is erősítitek!

Oradea

Vasöntöde és gépgyár munkásainak a kollektív szerződése május 15-én járt le. Bár hosszas és többszöri tárgyalások folytak, de a munkáltató makacs magatartásán hajótörést szenvedett a megegyezés lehetősége, így a munkásság kénytelen volt élethelehetőségeinek megvédésére a legmesszebbmenő eszközökhöz, a sztrájkhoz nyulni. A munkásság június hó 9-én letette a munkát, 9 napig tartó fegyelmezett összetartás után a sztrájk eredményesen befejeződött. A munkáltatónak engedni kellett makacs magatartásából. A kollektív szerződés egy évre lett megkötve. A kisebb fizetésű munkásoknak drágasági pótlékuk 20 százalékkal lett felemelve, a nagyobb fizetésűeknek 15 százalékkal. A kollektív szerződés más pontjai változatlanul lettek meghosszabbítva.

KÜLFÖLDI SZEMLE

A belga fémmunkások közgyűléséről

A belga fémmunkásszövetség május 22, 23 és 24-én a pünkösdi ünnepek alatt tartotta meg rendes évi közgyűlését Brüsszelben, a Népház nagytermében. A kongresszuson a következő országok testvérszövetségei képviseltették magukat: Angolország, Németország, Franciaország, Ausztria, Svájc, Dánia, Hollandia, Magyarország. A fémmunkások nemzetközi irodája részéről Konrad Ilg titkár szaktárs volt jelen.

A belga fémmunkások közgyűlésének napirendjén a többi között két igen fontos jelentőségű tárgy volt: az egyik az előző évben lefolyt nagy vasmunkássztrájkról szóló jelentés és ezzel kapcsolatos javaslat, a sztrájkjárulék felemelésére vonatkozó javaslat, a másik pedig az alapszabály módosítására vonatkozó javaslat, amelyet az antwerpeni helyi csoport vezetősége nyújtott be. A sztrájkjárulék felemelésére a nagy vasmunkássztrájk tapasztalatai indították a vezetőséget. Amint ismeretes, 1925-ben a belga vasipar kapitalistái támadást intéztek a vas- és fémmunkások érdekei ellen s ennek kivédése végett július 1-én, majd július 16-án összesen 73.992 szaktárs lépett sztrájkba. A sztrájkolók legtöbbje 1—2 hónap alatt a harcot befejezte, de a vasművek 15 ezer munkásának küzdelme 8 hónapig tartott. Ez a gigantikus küzdelem nagy anyagi megpróbáltatásoknak tette ki a belga fémmunkásszövetséget és ezért vált szükségessé olyan sztrájkjárulék megállapítása, amelyek a jövőben a bérmozgalmak sikeres kimenetelét jobban biztosítják.

Az antwerpeni helyi csoport alapszabály módosítására vonatkozó indítványára az adott okot, hogy a szövetség kommunista üzelmek miatt 18 szaktársat kizárt a szövetség kötelékéből. Ezek közül három szaktársat azért zártak ki, mert a szociáldemokrata párt ellen kommunista propagandát üztek és 15 szaktársat pedig azért zártak ki, mert a kerületi választások alkalmával kommunista programmal jelölték magukat. A kizártak vétküket az alapszabály ellen azzal, hogy más párt érdekében tevékenykedtek. Ugyanis a belga fémmunkásszövetség alapszabályai rendelkezése szerint a szövetség a belga szociáldemokrata párt kötelékébe tartozik. Ezért az antwerpeni helyi csoport azt indítványozta, hogy a közgyűlés törölje az alapszabályoknak ezt a rendelkezését és a szövetségi tagsággal együtt ne legyen kötelező a szociáldemokrata párt tagsága is. Hosszabb vita után azonban a közgyűlés nagy többséggel megerősítette a 18 kizárra vonatkozó vezetőségi határozatot, az alapszabály módosítására vonatkozó indítványt pedig elvetette.

A belga fémmunkásszövetségnek 1925 év végén 104.972 tagja volt és a bevételé 17.777.582 frank, kiadása 22.154.035 frank volt, amelyben benne foglaltatik az a 13.377.299 frank is, amelyet sztrájksegély címen fizettek ki 1925-ben.

Mindnyájunk óhaja, hogy bár Románia vas- és fémmunkássága is ilyen eredménnyel számolhatna be, úgy anyagi, erkölcsi, mint a fegyelem szempontjából. De reméljük! Törjük és egyengessük az utat, mert külföldi testvéreink is csak így értek oda, ahol ma vannak.

Nyilatkozat. Alólirott kijelentem, hogy Bernau Péter elvtárs ellen tett sértő kifejezéseimet ez uton is visszavonom, miután azt ittas állapotban tettem. Megígérem, hogy ezentul szervezett munkához illően fogok viselkedni. — Resica, jun. 24-én. Perian Costa.

Felolós szerkesztő: Bartalis Sándor.

Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 50. (volt Magyar-utca).

Gutenberg-könyvnyomda Cluj

Bérmozgalom a turdai üvegyárban

Románia egyik legnagyobb és legmodernebbül berendezett üvegyára a turdai üvegyár. Ebben a gyárban a munkásság kizsákmányolása már olyan mértéket öltött, amit papírra vetni vajmi nehéz. Hihetetlen mértékben uszorrázzák ki úgy a fejletlen, még iskolaköteles gyermekek tömegeit, mint a felnőtt munkások százait.

Ugy látszik, a 8 órai munkaidő nem nyújt elég lehetőséget a profitéhes igazgatóság pénzszomja csillapítására és éppen ezért 10 órai munkaidőre akarta kötelezni a már 8 óra alatt is agyondolgoztatott munkásokat.

Először túlóraszámok nélkül kísérletezett az ötletes igazgatóság a munkaidő meghosszabbításával, majd amikor célját nem sikerült elérni a munkásság magatartása miatt, ígért fűt-fát, csak hogy 10 órát dolgozzanak, mert mint mondta, sok a megrendelés.

A nyári melegben az olvasztókemencék hősege miatt naponta tömegesen ájulnak el a fejletlen gyermekek, sőt még a felnőtt, edzett munkások is és így természetes, hogy az állandó túlórázás bevezetését nem fogadták el.

Azóta más hazai üvegyárakból kísérletek meg üveges munkások hozatalát Hartung Károly lengyelországi üvegesmester útján, aki állítólag munkanélküli munkásnak adta ki magát több üvegyárnál és úgy igyekezett üveges munkásokat toborozni a turdai kinzó-telep részére. Amikor belföldön csődöt mondott a munkástoborzás a gyár rossz híre miatt, akkor külföldi munkások behozatalával is kísérleteznek, ezideig eredménytelenül, mert a külföldi üveges munkások is nagyon jól vannak értesülve a turdai üvegyár viszonyairól és egyáltalán nem akarnak kötélni állni.

A gyárigazgatóságot a jelzett lépésekre a munkásságnak az új kollektív szerződés megkötése iránti kérése és az ezzel kapcsolatos 30 százalékos béremelési kérésük készítette. Így gondolják megfélemlíteni a béremelést kérő munkásságot és azért akarnak mindenáron idegen munkásokat hozatni.

A végsőig elkecsereedett üvegyári munkásság a június 20-án tartott gyűlésen elhatározta, hogy a fölállított béremelési követelést mellett a végsőkéig kitart, az önkényesen elrendelt túlórázást pedig semmi áron sem fogja teljesíteni mindaddig, amíg a munkaviszony kollektív szerződés formájában biztosítva nem lesz.

Fölemelték a betegsegélyző pénztárak által fizetett segélyeket

Az Országos Pénztár e hó 10. és 11-én ülést tartott Temesváron, amelyen résztvettek a pénztár mellett működő véleményező tanács tagjai is. Az ülés rendkívüli fontos határozatot hozott, főleg a segélyösszeg felemelése kérdésében. Az eddigi helyzet szerint ugyanis a beteg tag a kapott táppénzből még kenyérrelalót sem tudott biztosítani a családjának, mivel a legnagyobb osztályban is mindössze 26 lej volt a napi táppénz, emellett a többi különböző segélyek is olyan minimálisak voltak, hogy semmit sem jelentettek. Ezen az áldatlan helyzeten történt most jelentős változás, amennyiben az ülés határozatából kifolyólag ez évi július 1-től kezdődőleg a X. osztályba sorozott biztosított tagok (akiknek napi átlagos keresetük 100 lej) 12 lej heti járulékot fognak fizetni az eddigi 6-20 lejjel szemben, a napi táppénz pedig 60 lej lesz az eddigi 26-30 lejjel szemben. Ugyancsak ilyen arányban emelkedtek a többi segélyek is, nevezetesen a szülési és szoptatási segélyek, amelyek a X-ik osztályban 75 és 50 lejjel lettek megállapítva. A temetkezési segélynél az emelkedés sokkal lényegesebb, amennyiben a X-ik osztályban lévő tagok temetkezési segélye ezentul 5000 lejt fog kitenni.

Ez a legelső valamirevaló eredmény, amelyet a munkásság eddig a pénztárral szemben kivívott és ez kell serkentse a munkásságot a további küzdelemre is, hogy harcaival megszerezze a betegsegélyző autonómiáját, amely egyedüli garancia arra, hogy a még mindig fennálló sérelmek és jogtalanságok megszűnjenek.